

यो ब्राह्मणस्य साहाय्यं कुर्यादर्थेषु कर्हिचित् । क्षत्रियः स शुभालोकान् प्राप्नुयादिति मे मतिः ।

क्षत्रियस्यैव कुर्वाणः क्षत्रियो बधमोक्षणं । विपुलां कीर्तिमाप्नोति लोकेऽस्मिंश्च परत्र च ।

वैश्यस्यार्थं च साहाय्यं कुर्वाणः क्षत्रियो भुवि । स सर्वेष्वपि लोकेषु प्रजारञ्जयते ध्रुवं ।

शूद्रन्तु भोक्ष्ये द्राजा शरणार्थिनमागतं । प्राप्नोतीह कुले जन्म सद्व्ये राजपूजिते ।

एवं मां भगवान् व्यासः पुरा पौरवनन्दन । प्रोवाचासुकरप्रज्ञस्तस्मादेवं चिकीर्षितं ।

इत्यादिपर्वणि वक्रवधपर्वणि कुन्तीयुधिष्ठिरवाक्ये द्विष्यधिकशतोऽध्यायः ॥ १६२ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ उपपन्नमिदं मातस्त्वया यदुद्विपूर्वकं । आर्त्तस्य ब्राह्मणस्यैतदनुक्रोशादिदं कृतं ।

ध्रुवमेव्यति भीमोऽयं निहत्य पुरुषादकं । सर्वथा ब्राह्मणस्यार्थं यदनुक्रोशवत्यसि ।

यथात्विदं न विन्देयुर्नरा नगरवासिनः । तथाऽयं ब्राह्मणो वाच्यः परिग्राह्यश्च यत्नतः ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततो राव्यां व्यतीतायामन्नमादाय पाण्डवः । भीमसेनो यथौ तत्र यत्रासौ पुरुषादकः ।

आसाद्य तु वनं तस्य रक्षसः पाण्डवो बली । आजुहाव ततो नाम्ना तदन्नमुपपादयन् ।

ततः स राक्षसः क्रुद्धो भीमस्य वचनान्तदा । आजगाम सुसंकुद्धो यत्र भीमो व्यवस्थितः ।

महाकायो महावेगो दारयन्निव मेदिनी । लोहिताक्षः करालश्च लोहितशङ्खमूर्ध्जः ।

आकर्णाङ्गिन्नवक्त्रश्च शङ्कुर्केण विभीषणः । त्रिशिखां भुक्नुटीं कृत्वा सन्दश्य दशनच्छदं ।

भुञ्जानमन्नं तं दृष्ट्वा भीमसेनं स राक्षसः । विवृत्य नयने क्रुद्ध इदं वचनमब्रवीत् ।

कोऽयमन्नमिदं भुङ्क्ते मदर्थमुपकल्पितं । पश्यतो मम दुर्बुद्धिर्यियासुर्यमसादनं ।

भीमसेनस्ततः श्रुत्वा प्रहसन्निव भारत । राक्षसं तमनादृत्य भुङ्क्त एव पराङ्मुखः ।

रवं स भैरवं कृत्वा समुद्यम्य करावुभौ । अभ्यद्रवद्भीमसेनं जिघांसुः पुरुषादकः ।

तथाऽपि परिभूयैनं प्रेक्षमाणो वृकोदरः । राक्षसं भुङ्क्त एवान्नं पाण्डवः परवीरहा ।

अमर्षेण तु संपूर्णः कुन्तीपुत्रं वृकोदरं । जघान पृष्ठे पाणिभ्यामुभाभ्यां पृष्ठतः स्थितः ।

तथा बलवता भीमः पाणिभ्यां भृशमाहतः । नैवावलोकयामास राक्षसं भुङ्क्त एव सः ।

ततः स भूयः संक्रुद्धो वृक्षमादाय राक्षसः । ताडयिष्यन्तदा भीमं पुनरभ्यद्रवद्बली ।

ततो भीमः शनैर्भुक्त्वा तदन्नं पुरुषर्षभः । वार्युपस्पृश्य संहृष्टस्तस्यौ युधि महाबलः ।

क्षिप्रं क्रुद्धेन तं वृक्षं प्रतिजग्राह वीर्यवान् । सव्येन पाणिना भीमः प्रहसन्निव भारत ।

ततः स पुनरुद्यम्य वृक्षान् बद्धविधान् बली । प्राहिणोद्भीमसेनाय तस्मै भीमश्च पाण्डवः ।

तदुच्युद्धमभवन्महीरुहविनाशनं । घोररूपं महाराज नरराक्षसराजयोः ।

नाम विश्राव्य तु वक्रः समभिद्रुत्य पाण्डवं । भुजाभ्यां परिजग्राह भीमसेनं महाबलं ।

भीमसेनोऽपि तद्रक्षः परिरभ्य महाभुजः । विस्फुरन्तं महाबाहुं विचकर्ष बलादली ।

स कृथमाणो भीमेन कर्षमाणश्च पाण्डवं । समयुज्यत तीव्रेण क्लमेन पुरुषादकः ।

तयोर्विगेन महता पृथिवी समकम्पत । पादपांश्च महाकायांश्चूर्णयामासतुस्तदा ।